

16. Lisäkirjauskentät (70X-75X)

Haku sovellusohjeesta

Sisällysluettelo

- 1. Johdanto
- 2. Nimiö ja hakemisto
- 3. Kontrollikentät 001-006
- 4. Kontrollikenttä 007
- 5. Kontrollikenttä 008
- 6. Numero- ja koodikentät (01X-04X)
- 7. Luokituskentät (05X-08X)
- 8. Pääkirjauskentät (1XX)
- 9. Nimeke- ja nimekkeeseen liittyvät kentät (20X-24X)
- 10. Julkaisu- ja jakelutietojen jne. kentät (250-270)
- 11. Fyysisen kuvailun jne. kentät (3XX)
- 12. Sarjamerkintökentät (4XX)
- 13. Huomautuskentät, osa 1 (50X-535)
- 14. Huomautuskentät, osa 2 (536-59X)
- 15. Asiasanakentät (6XX)
- 16. Lisäkirjauskentät (70X-75X)
- 17. Linkkikentät (76X-79X)
- 18. Sarjalisäkirjauskentät (80X-830)
- 19. Varasto- ja sijainti- ym. tietojen kentät (841-88X)
- 20. Suomalaiset kentät (9XX)
- 21. Ohitusindikaattorit

Värien selitykset

Lihavoitu punainen = suomalaiset kentät, mukana myös formaatin suomennoksessa

Lihavoitu violetti = järjestelmä- tai tietokantakohtaiset kentät, formaatin suomennoksessa erillisessä luvussa [Tietokant a- tai järjestelmäkohtaisia omia kenttiä](#)

ISBD

16. Lisäkirjauskentät (70X-75X)

 Nämä kentät liittyvät kuvailusääntöjen hakutietoihin (ks. Hakutiedot. Helsinki, 1991).

 MARC 21 ; [Suomeksi](#) ; [Svenska](#) ; [\(Full\)](#)

[700](#) [710](#) [711](#) [720](#) [730](#) [740](#) [751](#) [752](#) [753](#) [754](#)

700 - LISÄKIRJAUS - HENKILÖNNIMI (T)

Henkilön kuvailuun liittyviä termejä löytyy Metatietosanastosta kohdasta [Henkilön kuvailu](#)

†a - Sukunimi ja etunimi erotetaan toisistaan pilkulla. Etuniminä käytetään vain joko koko etunimeä tai etunimien ensimmäistä kirjainta. Jos etunimistä käytetään vain etukirjaimia, kirjainten väliin tulee tyhjällyönti. Etukirjaimen perään tulee piste.

†d - Aikamääreillä tarkoitetaan henkilön syntymä- ja kuolinvuotta. **Suomalaisten** henkilöiden syntymä- ja kuolinvuodet sisällytetään auktoriteettitietokanta Asterin tietueisiin, joten ne tulevat olemaan myös Melindan (ja sitä kautta paikallistietokantojen) käytettävissä. Jos joku henkilö valittaa vuosien näkymisestä, laitetaan ko. henkilön elinvuodet näkymättömiin. Tietosuojavaltuutettu ryhtyy toimenpiteisiin vasta, jos joku tekee erikseen valituksen hänelle. Tietosuojavaltuutetun reagoinnin perusteella päätetään, minkälaisiin toimenpiteisiin kirjastoissa ryhdytään. **Ulkomaisten** henkilöiden syntymä- ja kuolinvuosia voidaan käyttää, koska ne ovat näkyvissä useissa ulkomaisissa tietokannoissa.

‡c - Muut nimeen tehtävät lisäykset selventävät useimmiten suoraa yksiosaista nimeä. Osakenttään tallennetaan tietoja esim. henkilön syntymä- tai asuinpaikkakunnasta, ammatista tai muista tunnusmerkeistä. Sukunimeen liittyvä, sukulaisuutta osoittava sana, tallennetaan tähän osakenttään.

‡t - Osakenttää käytetään tekijä-nimeke -tyyppisten lisäkirjausten nimekettä varten. Jos nimekkeestä halutaan erikseen lisäkirjaus tai indeksoitava nimeke, se tallennetaan myös kenttään 740. Kaikkia yhtenäistetyn nimekkeen osakenttiä voidaan käyttää tekijä-nimeke-kirjauksissa.

‡i - Suhdetta kuvaava ilmaus, esim. mukaelma, perustana oleva teos, eri versio. Poimitujen tietueiden i-osakenttää ei tarvitse kääntää suomeksi.

Esim.

700 1# ‡i Perustuu teokseen: **‡a** Kivi, Aleksis, **‡d** 1834-1872, **‡e** kirjoittaja. **‡t** Nummisuutarit.

700 1# ‡i Parodia teoksesta: **‡a** Carroll, Lewis, **‡d** 1832-1898, **‡e** kirjoittaja. **‡t** Alice's adventures in Wonderland.

‡e - Osakenttään **‡e** merkitään henkilön nimeen liittyvä tekijyyttä osoittava funktiomerkinä. Käytettäviä funktioita löytyy [Metatietosanastosta](#).

Musiikkiaineistossa on käytetty myös soittimien ja äänialojen nimiä ja lyhenteitä, suomeksi ja englanniksi. Toistaiseksi näitä funktioita saa käyttää.

‡q - Henkilönimen täydellisempi muoto, käytetään Fennicassa, mutta kirjastotasolla ei tarvitse käyttää.

‡0 -osakentät poimituissa tietueissa: 0-osakenttä sisältää henkilönimen, asiananan yms. auktorisoidun muodon lähteen ja ID-numeron. ID-numero on vastaavan auktoriteettitietueen kontrollinnumero tai standarditunniste kuten International Standard Name Identifier (ISNI). Jos tunniste on kaarisuluissa organisaation koodi tai tunniste lähde, esim. (isni), 0-osakentät säilytetään poimituissa tietueissa, muut poistetaan. Jos a-osakentässä olevaa muotoa muokataan Suomen käytäntöjen mukaiseksi, isni säilytetään 0-osakentässä, mutta organisaatiokoodin sisältävä 0-osakenttä poistetaan. Poimituista suomalaisista nimistä poistetaan 0-osakentät. Suomalaiset nimet tarkistetaan Asterista.

‡4 - Funktiokoodi, ei suositella käytettäväksi.

Voyager-osakenttä:

‡9 - tekijä-nimeke-kirjauksissa nimekkeen alussa oleva artikkeli (ARSCA)

---

710 - LISÄKIRJAUS - YHTEISÖNNIMI (T)

Yhteisön kuvailuun liittyviä termejä löytyy Metatietosanastosta kohdasta [Yhteisön tyyppi](#). Kenttä on pakollinen vähimmäistasolla vain silloin, kun tieto on tarpeen tietueen identifiointin kannalta.

1. indikaattori - Nimikirjauksen muoto

- **0** - Nimen osien järjestys käänteinen
- **1** - Hallintoalueen nimi
- **2** - Nimen osien järjestys suora

2. indikaattori - Lisäkirjauksen tyyppi

- **#** - Tieto puuttuu
- **2** - Analyttinen kirjaus, lisäkirjauksen kohde sisältyy bibliografisessa tietueessa kuvailtuun kohteeseen.

‡a - Yhteisön nimet kirjoitetaan kuten ko. yhteisö katsoo ne kirjoitettavaksi. Yleensä suomalaisten yhteisöjen nimissä käytetään isoa kirjainta vain nimen alussa. HUOM! Yhteisön nimen alussa ei voi käyttää artikkelia. Esim. Itä-Suomen yliopisto, Keuruun lukio, Sibelius-Akatemia, Suomen Akatemia, Suomen Pankki, Suomen Punainen Risti, Åbo Akademi. Englanninkielisessä yhteisön nimessä jokainen merkitsevä sana aloitetaan isolla kirjaimella.

Tähän osakenttään kirjoitetaan myös muut nimeen tehtävät lisäykset kaarisulkuihin nimen perään. Muut nimeen tehtävät lisäykset ovat esim. yhteisön tarkoitusta kuvaava yleismääre, jos tarkoitus ei ilmene yhteisön nimestä, tai yhteisön sijaintipaikan nimi tai perustamisvuosi, joka erottaa toisistaan kaksi samankaltaista yhteisönimeä.

Kun kysymyksessä on valtionhallinnon hierarkinen suhde, valtio tallennetaan **‡a**-osakenttään. Ks. Hakutiedot luku 24.16

‡b - Jos hierarkia on useampitasoinen, osakenttää **‡b** voidaan tarvittaessa toistaa.

‡g - Tiedot, jotka eivät sovellu muihin osakenttiin.

‡t - Osakenttää käytetään tekijä-nimeke -tyyppisten lisäkirjausten nimekettä varten. Jos nimekkeestä halutaan erikseen lisäkirjaus tai indeksoitava nimeke, se tallennetaan myös kenttään 740. Kaikkia yhtenäistetyn nimekkeen osakenttiä voidaan käyttää tekijä-nimeke-kirjauksissa.

†e - Osakenttään †e merkitään yhteisön nimeen liittyvä tekijyyttä osoittava funktiomerkinä. Käytettäviä funktioita löytyy [Metatietosanastosta](#).

Musiikkiaineistossa on käytetty myös soittimien ja äänialojen nimiä ja lyhenteitä, suomeksi ja englanniksi. Toistaiseksi näitä funktioita saa käyttää.

†0 -osakentät poimituissa tietueissa: 0-osakenttä sisältää henkilönimen, asiananan yms. auktorisoidun muodon lähteen ja ID-numeron. ID-numero on vastaavan auktoriteettitietueen kontrollinumero tai standarditunniste kuten International Standard Name Identifier (ISNI). Jos tunniste on edellä on kaarisuluissa organisaation koodi tai tunniste lähde, esim. (isni), 0-osakentät säilytetään poimituissa tietueissa, muut poistetaan. Jos a-osakentässä olevaa muotoa muokataan Suomen käytäntöjen mukaiseksi, isni säilytetään 0-osakentässä, mutta organisaatiokoodin sisältävä 0-osakenttä poistetaan. Poimituista suomalaisista nimistä poistetaan 0-osakentät. Suomalaiset nimet tarkistetaan Asterista.

†4 - Funktiokoodi, ei suositella käytettäväksi.

Voyager-osakenttä:

†9 - tekijä-nimeke-kirjauksissa nimekkeen alussa oleva artikkeli (ARSCA)

---

711 - LISÄKIRJAUS - KOKOUKSEN NIMI (T)

Kenttää 711 käytetään kokousten ym. ohella myös näyttelyiden ja muiden tapahtumien tallentamiseen.

Lisäkirjaus kokouksen nimestä tehdään ainakin seuraavissa tapauksissa:

- päänimeke tai rinnakkaisnimeke on yleisnimeke
- kokouksen nimi tai kokouksen nimen lyhenne sisältyy päänimekkeeseen

Kenttä on pakollinen vähimmäistasolla vain silloin, kun tieto on tarpeen julkaisun identifiointin kannalta.

Indikaattorit:

1. indikaattori - Nimikirjauksen muoto

- 0 - Nimen osien järjestys käänteinen
- 1 - Hallintoalueen nimi
- 2 - Nimen osien järjestys suora

2. indikaattori - Lisäkirjauksen tyyppi

- # - Tieto puuttuu
- 2 - Analyttinen kirjaus, lisäkirjauksen kohde sisältyy bibliografisessa tietueessa kuvailtuun kohteeseen.

†a - Lisäkirjaukseksi tallennetaan kokouksen virallinen nimi. Englanninkielisessä kokouksen nimessä jokainen merkitsevä sana kirjoitetaan isolla alkukirjaimella.

†n - Kokouksen järjestysnumero merkitään aina arabialaisin numeroin.

†d - Kokouksen aika merkitään pelkällä vuosiluvulla.

†t - Osakenttää käytetään tekijä-nimeke -tyyppisten lisäkirjausten nimekettä varten. Jos nimekkeestä halutaan erikseen lisäkirjaus tai indeksoitava nimeke, se tallennetaan myös kenttään 740.

Voyager-osakenttä:

†9 - tekijä-nimeke-kirjauksissa nimekkeen alussa oleva artikkeli (ARSCA)

---

720 - LISÄKIRJAUS - KONTROLLOIMATON NIMI (T)

Kenttää 720 käytetään sellaisten tekijyyteen liittyvien nimien tallentamiseen, jotka syntyvät konvertoitaessa tietueita MARC21-Fin formaattiin sellaisista formaateista, joissa tekijätieto ei ole luettelointisääntöjen mukaista.

550 (MARC21-Fin) --> 720:

Kenttään merkitään julkaisijan nimi siinä muodossa kuin se on julkaisussa.

Elektra-tietokannassa kuvittaja ja kääntäjä (MARC21-Finin 725 & 726) on konvertoitu tähän.

Kenttää ei suositella käytettäväksi, vaan auktorisoimattomatkin nimet merkitään kenttiin 700/710.

---

730 - LISÄKIRJAUS - YHTENÄISTETTY NIMEKE (T)

Kenttää 730 käytetään anonyymeistä ja tekijättömistä teoksista. Jos teoksella on tekijä, tehdään tekijä-nimeke-kirjaus kenttään 700 ja nimekelisäkirjaus kenttään 740.

---

740 - LISÄKIRJAUS - KONTROLLOIMATON NIMEKE (T)

Tähän kenttään merkitään analyttiset nimekelisäkirjaukset, kuten 505-kentän nimekkeet ja yhteisnimekkeettömän teoksen nimekkeet.

Esim.

245 10 †a Valitut teokset / †c Aino Kallas.

505 0# †a Katinka Rabe ; Barbara von Tisenhusen ; Reigin pappi ; Sudenmorsian ; Kertomuksia.

740 02 †a Katinka Rabe.

740 02 †a Barbara von Tisenhusen.

740 02 †a Reigin pappi.

740 02 †a Sudenmorsian.

740 02 †a Kertomuksia.

---

751 - LISÄKIRJAUS - MAANTIETEELLINEN NIMI (T)

---

752 - LISÄKIRJAUS - HIERARKKINEN PAIKAN NIMI (T)

---

753 - JÄRJESTELMÄKOHTAISET YKSITYISKOHDAT (T)

---

754 - LISÄKIRJAUS - TAKSONOMINEN TUNNISTUS (T)
